

QORTI TA' L-APPELL

**ONOR. IMHALLEF
PHILIP SCIBERRAS**

Seduta tad-9 ta' April, 2008

Appell Civili Numru. 289/2006/1

Focal Maritime Services Company Limited

vs

Top Hat Company Limited

Il-Qorti,

Fis-27 ta' Gunju, 2007, il-Qorti tal-Magistrati (Malta) ippronunzjat is-segwenti sentenza fl-ismijiet premissi:-

“Il-Qorti,

Rat ir-rikors fuq indikat datat is-27 ta' Settembru tas-sena 2006 fejn is-socjeta' attrici sejhet lis-socjeta' konvenuta quddiem din il-qorti sabiex din tghid ghaliex m'ghandhiex tkun ikkundannata:

1. Illi thallas lis-socjeta' Focal Maritime Services Company Limited f'isem il-principal

taghha Sermar Line SRL ta' Via Urelta 2, Venezia, Marghera, l-italja, s-somma ta' hdax –il elf, hames mija u hamsin dollaru Amerika, (USD11,550), ekwivalenti ghal cirka tlett elef, tmien mija u hamsa u sebghin Lira Maltin, (LM3,875.00,0), dovuti bhala damage chares sad-29 ta' Awissu tas-sena 2005, in konnessjoni mal-‘container’ numru SERU 2200550 ex m/v Carola voy 022, Bill of lading dok ‘A’ li ntbaghat minn Malta ghat-Turkija, Istanbul;

2. Bl-ispejjez inkluz dawk ta' l-ittra ufficcjali tal-11 ta' Novembru tas-sena 2005 u bl-imghax legali sa l-effettiv pagament;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet datata l-15 ta' Dicembru tas-sena 2006 li permezz taghha s-socjeta' konvenuta eccepjet is-segwenti:

1. Illi hija qatt ma kellha relazzjoni guridika mal-kumpanija attrici;

2. Illi t-talbiet huma nfondati fil-fatt u fid-dritt;

Semghet ix-xhieda prodotta;

Rat id-dokumenti esebiti;

Semghet it-trattazzjoni orali tar-rapprezentanti legali tal-partijiet;

Ikkunsidrat:

Illi l-fatti li taw bidu ghall-procedura odjerna jistghu jigu sintetikament kompilati bil-mod segwenti:

1. Illi x-xoghol tas-socjeta' attrici jikkonsisti fit-trasportar bil-bahar ta' ‘containers’;

2. Illi fil-kaz in dizamina ttrasportat “container” ghal istambul izda d-destinatarju Tork, nonostante

li dan il-“container” twassal sal-port pattwit, baqa' ma rtirahx mill-port ta' destinazzjoni;

3. Illi ghalhekk is-socjeta' attrici qed tirrikorri ghal din il-procedura fil-konfront tas-socjeta' konvenuta stante l-obbligazzjoni minnha hekk assunta, (ara fol 116);

Ikkunsidrat;

Illi l-fatti skond is-socjeta' konvenuta jistghu jigu sintetikament esposti bil-mod segwenti:

1. Illi s-socjeta' konvenuta qatt ma b'xi mod inkarigat lis-socjeta' attrici biex tikkonsenja xi merkanzija fil-port ta' Hayderpasa (ara fol 4);

2. Illi la s-socjeta' konvenuta u lanqas xi direttur taghha ma kellu xi konnessjoni mas-socjeta' attrici;

3. Illi in oltre, jirrizulta li l-ewwel ammoniment li s-socjeta' konvenuta rceviet fir-rigward tal-vertenza odjerna kien proprju r-rikors promotur, (ara fol 21);

4. Illi biex il-merkanzija tas-socjeta' konvenuta inbaghtet it-Turkija din is-socjeta' inkarigat lis-socjeta' Borg company Limited, (ara fol 21 u 22);

5. Illi ghalhekk is-socjeta' konvenuta qed tirrespingi t-talbiet attrici bil-qawwa kollha;

Ikkunsidrat:

Illi minn analizi tas-suespost jirrizulta s-segwenti:

1. Illi jirrizulta li s-socjeta' konvenuta baghtet merkanzija t-Turkija;

2. Illi biex taghmel dan hi espressament inkarigat lid-ditta Borg Company Limited;

3. Illi ma jirrizultax li s-socjeta' konvenuta ghandha xi relazzjoni legali mas-socjeta' attrici u lanqas jirrizulta li taghha xi nkarigu specifiku biex tikkonsenja xi merkanzija f'isimha;

4. Illi del resto dan jirrizulta anke mill-"bill of lading" a fol 4;

5. Illi ghalhekk jirrizulta li t-talbiet attrici gew mal indirizzati stante li ma jirrizultax li hemm xi relazzjoni guridika bejn il-partijiet indikati fl-okkju ta' din il-procedura;

Ghaldaqstant filwaqt li tirrespingi t-talbiet attrici, takkolji l-eccezzjonijiet sollevati mis-socjeta' konvenuta, bl-ispejjez."

Is-socjeta` attrici appellat minn din is-sentenza biex ticcensura r-ragionament u l-konkluzjoni ta' l-ewwel Qorti li laqghet l-eccezzjoni preliminari tas-socjeta` konvenuta tal-karenza ta' relazzjoni guridika. Hi, difatti, tikkontendi illi din l-eccezzjoni tinsab newtralizzata mill-provi in atti, senjatament il-korrispondenza u l-polza tal-kariku;

In linea ta' principju generali huwa, bla dubju, indiskuss illi d-deduzzjoni ta' konvenut f' gudizzju trid, necessarjament, titwieled minn rapport guridiku, sija jekk dan jemani minn kuntratt, lezjoni ta' dritt minn intervent delittwuz jew akwiljan, *ope successionis* jew minn sitwazzjonijiet strutturalment komuni (ad ezempju, f' kondominju jew il-krejazzjoni ta' certi servitujiet). Li jfisser, b' konsegwenza, illi kawza ma tkunx tista' tikkonsegwi l-iskop taghha jekk mhux fil-konfront ta' dak li mieghu l-attur, ghal xi wahda mill-konnessjonijiet accennati, ghandu relazzjoni guridika. Naturalment, l-accertament ta' din ir-relazzjoni jrid isir fuq il-bazi tal-*petitum* u, cjoe, tar-rizultat persegwit fil-gudizzju mill-attur bit-talba tieghu. F' dan il-kaz trattasi minn domanda ghall-hlas ta' "*demurrage*" in konnessjoni mat-

trasport marittimu ta' merce f' *container* minn Malta ghat-Turkija fuq il-vapur "m/v Carola";

Evidentement, l-azzjoni li biha s-socjeta` attrici qeghda tikkonsegwixxi dan id-dritt taghha ghar-reklam tad-*demurrage* hi derivanti mill-polza tal-kariku. Precizament, dik ta' l-*istandard clause 1.08*, integralment kompriza flimkien ma' klawsoli ohra fil-Bill of Lading esebita minn fol. 4 sa fol. 6 tal-process. Fiha jinsab specifikat min hu l-mittenti (is-socjeta` konvenuta), l-isem tal-konsenjatarju fit-Turkija, id-deskrizzjoni tal-merkanzija mgħobbija fil-*container* trasportat bil-vapur u l-isem tal-vettural. Kollox taht it-timbru u firma tas-socjeta` attrici;

In tema legali hi disposizzjoni espressa tal-Kodici tal-Kummerc, ex-Artikolu 325, illi l-imsemmija polza tal-kariku taghmel prova tar-rapport intercedenti bejn il-partijiet kollha interessati fit-taghbija. Kif jinghad, imbghad, fl-Artikolu 321 ta' l-istess Kodici tali polza tkun mogħtija lill-karikator. Jispjega l-**Carter** ("**Carriage by Sea**", Vol. 1, 12th Edition, 1971, pagna 54) bir-rikjam ghas-sentenza "**Hathesing -vs- Laing**" (1873) L.R. 17 Eq. 92, "*ordinarily that is the person who has shipped the goods. He is generally the contracting party and the shipowner, if he has no notice to the contrary, may treat him as entitled to the possession of the goods, and to the Bill of Lading which represents that possession*";

Fil-presenza ta' din il-qaghda huwa difficli ghal din il-Qorti li temmen lil Emanuel Bugeja, rapprezentant tas-socjeta` konvenuta fejn dan konvenjentement stqarr, b' referenza ghal Polza, illi ma jiftakar xejn fir-rigward. Kollox jindika li l-oppost hu l-kaz. Jigifieri, li hu kien xjenti tal-polza u tat-taghbija li saret fil-*container* - ara rimarka "*shippers load, stow and count*" fuq l-istess polza - u li l-kariku gie spedit bil-vapur "m/v Carola";

Kopja Informali ta' Sentenza

Ir-relazzjoni guridika f' dan il-kaz, u allura wkoll il-litiskonsorju li ghandu jwiegeb ghat-talba, iddependiet mill-ezistenza ta' dik is-sitwazzjoni guridika partikolari kostitwita mill-polza u minn normi tal-ligi surreferiti applikabbli ghalha. Huwa car hafna, fil-hsieb ta' din il-Qorti, illi r-rapport intervenut bejn il-partijiet bis-sahha ta' dik l-istess polza kien wiehed li jimmira ghall-produzzjoni ta' effetti guridici fl-ambitu tad-drittijiet. Dan ghaliex hu sew logiku li jigi ritenut illi dak l-att tal-polza kien prova qawwija ta' dik il-manifestazzjoni tal-volonta mahsuba ghall-kuntrattazzjoni ta' bejniethom, anke jekk forsi in via sekondarja, u, allura wkoll, ghall-produzzjoni ta' certi konsegwenzi guridici;

In bazi ghal dawn ir-riflessjonijiet il-Qorti qed tqis fondat l-appell fl-aspetti kemm fattwali u guridici tieghu. Hu l-kaz ghalhekk li s-sentenza appellata tigi mwarrba u l-atti rimandati lura lill-ewwel Qorti ghall-konsiderazzjoni tal-mertu.

Ghal dawn il-motivi dedotti din il-Qorti qed tilqa' l-appell u b' hekk thassar u tirrevoka s-sentenza appellata, bl-ispejjez taz-zewg istanzi kontra s-socjeta` konvenuta appellata. L-atti qed jigu rinviati lura lill-ewwel Qorti ghad-deliberazzjoni u decizjoni minnha tal-mertu tat-talba u tattieni eccezzjoni tas-socjeta` konvenuta ghalha.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----